

Kertomusvuoden päättyessä oli eri osastoilla henkilökuntaa seuraavasti:

- t y ö v o i m a o s a s t o l l a vt. osastopäällikkö Arto Antman, johtava työterveydenhuoltolääkäri, työterveydenhuoltolääkäri, työvoimasuunnittelija, tiedotussuunnittelija, työsuojelupäällikkö, työturvallisuustarkastaja, työhönsijoittaja, työntutkimusteknikko, suunnittelija, 3 terveydenhoitajaa, suunnittelusihiteeri, vastaanottoapulainen sekä kanslisti;
- k o u l u t u s o s a t o l l a koulutus­päällikkö Esko Posti, apulaiskoulutus­päällikkö, 3 koulutus­suunnittelijaa, tutkija, koulutus­sihteeri, apulaiskanslisti, toimistoapulainen ja harjoittelija;
- t u t k i m u s o s a s t o l l a osastopäällikkö Martti Suhonen, 4 tutkijaa, 2 apulaistutkijaa ja tutkussihiteeri;
- t o i m i s t o s s a toimistoesimies, kanslisti, 2 apul.kanslistia ja vahtimestari.

Henkilökunnan koulutus

Henkilöasiainkeskuksen henkilökunta osallistui useille, lähinnä omaan toimialaansa liittyviä kysymyksiä käsitelleille, ulkopuolisten järjestämille kursseille.

Virkatmatkat

Johtava työterveydenhuoltolääkäri C. G. Gröndahl osallistui VI pohjoismaiseen työlääkieteen kongressiin Tukholmassa.

Työvoimaosasto

Henkilöstöhankinta

Toimintaohjeet

Henkilöstöhankinnan *toimintaohjeita* laatinut työryhmä sai työnsä valmiiksi kertomusvuoden aikana ja kaupunginhallitus hyväksyi ohjeet noudatettaviksi (28.10. 1974 3236 5). Henkilöstöhankinnan tehostamiseksi ryhdyttiin myös toimenpiteisiin kaupungin avoimia virkoja ja toimia koskevan sanomalehti-ilmoituksen uudistamiseksi.

Työvoimatilanne

Työvoiman saannin turvaamiseksi vt. henkilöasiainpäällikkö asetti 8.1. työryhmän selvittämään työvoimapulan tämän hetkistä tilannetta sekä todennäköistä kehitystä ja keinoja työvoiman saannin helpottamiseksi sekä tekemään tarvittavat esitykset toteuttamiskelpoisten keinojen käyttöönottamiseksi. Selvitys valmistui syksyllä ja sen perusteella henkilöasiainjaosto teki kaupunginhallitukselle esitykset työvoimatilanteen helpottamiseksi tarvittavista toimenpiteistä.

Uudelleen­sijoitus

Henkilöasiainkeskuksen avustuksella sijoitettiin uudelleen kertomusvuoden aikana 51 henkilöä. Heistä oli 42 tullut omaan työhönsä työkyvyttömiksi, mutta voivat uudessa tehtävässään toimia täysipainoisesti. Virastojen ja laitosten sisällä sijoitettiin vuoden aikana 75 henkilöä.

Toimistohenkilöstön hankinta

Toimistohenkilöstöä ja lähettejä ei saatu kaupungin palvelukseen riittävästi normaali-ilmoituksin. Kaupunginhallituksen yleisjaosto myönsi henkilöasiainkeskukselle 5 000 markkaa tällaisen henkilöstön hankkimiseksi. Määrärahalta julkaistiin ilmoitukset kolmena maanantaina Helsingissä ilmestyvissä päivälehdissä. Niiden avulla saatiin eri virastoille ja laitoksille yli 60 konekirjoittajaa, toimistoapulaista ja lähettä. Näiden erillisilmoitusten perusteella myös muita ammattialoja edustavat henkilöt tiedustelivat sopivia vapaita työpaikkoja ja monessa tapauksessa tiedustelut johtivat työhön­ottoon.

Henkilöstön perehdyttäminen

Tulokaskurssit ja tehtäviin perehdyttäminen

Henkilöasiainkeskus antoi 1.8. virastoille ja laitoksille yleisohjeet palvelukseen tulevan uuden henkilön tehtäviin perehdyttämisestä sekä nimesi yhteyshenkilön avustamaan virastoja ja laitoksia tulokaskurssien suunnittelussa ja perehdyttämisen kehittämisessä. Kertomusvuoden aikana perustettiin myös työryhmä laatimaan palvelukseen tuleville jaettavaa *tulokasopasta*.

Työllisyyslakiasiat

Kertomusvuoden aikana laadittiin tarkistettu työohjelma vuodelle 1974, alustava työohjelma vuodelle 1975 sekä työsuunnitelma vuosille 1975–79.

*Työ-
ohjelma*

Työmäärärahoihin palkattujen työntekijäin keskimäärä vaihteli vuonna 1974 kuukausittain seuraavasti:

I	4717	V	4960	IX	4559
II	4770	VI	5061	X	4530
III	4752	VII	4273	XI	4540
IV	4722	VIII	4689	XII	4572

Henkilökunnan sairauspoissaolot

Kaupungin henkilökunnan sairauspoissaoloista vuosina 1965–1972 tehtiin tilastotoimiston keräämään aineistoon perustuva laajahko tutkimus. Sitä on tarkoitus käyttää mm. työterveydenhuollon kehittämässä ja sairauspoissaolotodistusten tarkastusmenettelyn uudistamisessa.

Tutkimus

Toimipaikkaruokailu

Kaupunginhallituksen v. 1973 perustaman »toimipaikkaruokailukomitean» työ valmistui 24.10. Komitean työhön osallistui työvoimaosaston ja tutkimusosaston henkilökuntaa. Kaupunginhallitus pyysi mietinnöstä myös henkilöasiainkeskuksen lausunnon, joka annettiin joulukuussa.

Komitea

Aloitetoiminta

Aloitetoimikunta käsitteli kertomusvuonna loppuun 51 (ed. v. 42) aloitetta. Näistä palkittiin 19 (14) eli 37.3 (33.3) %. Palkkioiden yhteismäärä oli 3 550 (3 710) mk, keskimääräinen palkkio 187 (265) mk ja suurin palkkio 500 (500) mk.

Aloitetoimikunnan esittelijänä toiminut henkilöasiainkeskuksen nimeämä *aloiteasiamies* ja sihteerit valmistelivat ja esittelivät toimikunnan käsiteltäviksi tulleet asiat.

Sisäinen tiedotustoiminta

Useihin virastoihin ja laitoksiin nimettiin syyskaudella eri henkilöstöryhmiä edustava *tiedotustoimikunta*, jonka tehtäviin kuului osallistua viraston tai laitoksen sisäisen tiedotustoiminnan suunnitteluun.

*Toimi-
kunta*

Henkilöasiainkeskus valmisteli kaupungin toimikunnan käsittelemät asiat sekä avusti tarvittaessa virastoja ja laitoksia näiden tiedotustoiminnan järjestämisessä. Mm. jaettiin »Helsingin kaupungin sisäinen tiedotustoiminta» -vihkonen. Tiedotustoimintaan osallistuville järjestettiin kaksi kurssia yhteistyössä koulutusosaston kanssa. Tiedotustoiminnan merkitystä ja keinoja selvitettiin myös useilla muilla kaupungin henkilöstölleen järjestämällä kursseilla.

Sisäisen tiedotustoiminnan kartoittamiseksi tilattiin Liiketaloustieteelliseltä Tutkimuslaitokselta *viestintätutkimus*, joka kohdistettiin rakennusviraston, kiinteistöviraston ja kahden sairaalan henkilökuntiin.

*Viestintä-
tutkimus*

Koko kaupungin sisäistä tiedotustoimintaa henkilöstöasioiden osalta palvelevan tiedotuslehden »*Henkilöstöhallinto*» julkaiseminen aloitettiin. Lehti jaetaan kaupunginvaltuustolle, -hallitukselle, virastojen ja laitosten johdolle, osasto- ja toimistopäälliköille, henkilöasioita hoitaville, koulutus-

*Tiedotus-
lehti*

asiamiehille, pääluottamusmiehille sekä pyynnöstä muille.

Työterveyshuolto

Terveystenhuolto-sääntö Helsingin kaupungin henkilökunnan *terveydenhuoltosääntö* astui voimaan vuoden 1974 alusta. Sääntö perustuu työmarkkinaosapuolten sopimaan kunnallisen alan henkilökunnan terveydenhuoltosäännön malliin, joka sovellettiin Helsingin olosuhteita vastaavaksi.

Kertomusvuonna toiminta keskittyi *työpaikkojen kartoittamiseen* ja *terveystarkastusten suorittamiseen* kaupungin työsuojelutoimikunnan ja henkilöasiainkeskuksen työterveyshuollon yhteistyönä laatiman ja kaupunginhallituksen hyväksymän suunnitelman mukaan.

Määräaikaistarkastukset Helsingin kaupungin ja *Työterveysäätiön* v. 1972 tekemän sopimuksen mukaan suoritettiin *Työterveyslaitoksella* kaupungin henkilökunnan määräaikaistarkastukset työturvallisuuslain tarkoittamissa töissä. Työterveyslaitoksen tehtäväkentän muututtua olennaisesti vuoden 1974 aikana, siirtyivät tarkastukset kaupungin oman työterveyshuollon suoritettaviksi. *Määräaikaistarkastuksia* tehtiin kaikkiaan 865, joista oman työterveyshenkilöstön toimesta 206.

Riskiryhmille suoritettiin henkilöasiainkeskuksen sekä virastojen ja laitosten työterveyshenkilöstön toimesta 4 952 erityyppistä terveystarkastusta.

Työterveysasemat ja henkilöstö *Rakennusviraston työterveysasema* aloitti toimintansa suunnitelmien mukaisesti 1.4., Koskelan sairauskodissa aloitettiin työterveyshuolto vanhusten huoltolaitosten henkilökunnalle 15.4. ja Satamalaitoksen työterveysasemalla lääkäri suoritti ensimmäisen terveystarkastuksen 26.8. Terveystarkastusviraston henkilökunta liitettiin sairaalalaitoksen työterveyshuoltoon vuoden alusta, joten Helsingin kaupungin työterveyshenkilöstöön kuului vuoden lopussa 8 lääkäriä, 16 työterveyshoitajaa, 3 sairaanhoitajaa sekä 7 toimistoapulaista.

Terveystarkastukset Henkilöasiainkeskuksen työterveyshuoltolääkäri aloitti rakennusviraston palvelukseen tulevien henkilöiden *työhöntulotarkastukset* viraston työterveysasemalla, samoin tarkasti henkilöasiainkeskuksen johtava työterveyshuoltolääkäri vanhusten huoltolaitoksiin, vesilaitokseen, elintarvikekeskuksen ja satamalaitokseen tulevan henkilöstön.

Ortopedinen selkätutkimus aloitettiin yhteistyössä Työterveyslaitoksen kanssa. Tutkimukseen valittiin rakennusviraston koneenhoitajia ja jätteidenkuljettajia, sairaaloiden kylvettäjiä ja satamalaitoksen nosturinkuljettajia. Tutkittavia oli yht. 469.

Kuntoutus-tarve Kunnallisen eläkelaitoksen ja Työterveysäätiön kuntoutuskeskuksen kanssa ryhdyttiin selvittämään kaupungin henkilökunnan kuntoutustarvetta. Projektin ensimmäinen vaihe, joka käsitti kyselylomakkeen lähettämisen 3 000 kaupungin palveluksessa olevalle sekä yli 300 henkilön haastattelun, saatiin päätökseen kertomusvuoden aikana.

Koulutus Kaupungin työterveyshenkilöstön *koulutusta* varten pidettiin työterveyshuollon peruskurssi. Lisäksi avustettiin luennoin eri virastojen ja laitosten omia kursseja sekä tiedotustilaisuuksia.

Työturvallisuustoiminta

Tarkastukset, tutkimukset, mittaukset ym. Kunnallisen alan *työturvallisuusorganisaatiot* toimivat virastoissa ja laitoksissa suorittaen työtapa- turmatutkimuksia, työturvallisuustarkastuksia, työhygienisiä mittauksia ja kartoituksia sekä tekivät suunnitelmia ja esityksiä työtapa- turmien ja ammatinvaarojen poistamiseksi. Keskuksen työturvallisuusyksikkö avusti työturvallisuusorganisaatioita näissä tehtävissä sekä jakoi alan kirjallisuutta, neuvoja ja ohjeita.

Koulutus Henkilöasiainkeskuksen *työturvallisuusyksikkö* ylläpiti työturvallisuusorganisaation jäsenille sään-

nöllistä työturvallisuuskoulutusta Työsuojelun keskustoimikunnan kuntaryhmän esittämien suositusten mukaisesti. Tämän ohella se antoi luennoitsija-apua virastojen ja laitosten itse toimeenpanemille työturvallisuuskursseille sekä valistustilaisuuksiin. Edelleen kaupungin työturvallisuusorganisaation jäseniä osallistui myös henkilökuntajärjestöjen toimeenpanemille työturvallisuuskursseille.

Kaupungin *työturvallisuustoimikunta* piti kertomusvuoden aikana 6 kokousta, joista pöytäkirjaan merkittiin 41 pykälää.

Kaupungin virastoissa ja laitoksissa sattui kertomusvuonna 2 843 (ed. v: na 2 687) korvattua *työtapaturmaa*, joista vakavia oli 1 792 (1 748). *Työmatkatapaturmat* eivät ole näissä luvuissa mukana. Korvatuista työtapaturmista aiheutuneiden sairauspäiviä oli 39 822 (36 526). Sairauspäiviä yhtä tapaturmaa kohden oli keskim. 14.0 (13.6). Virastojen ja laitosten keskimääräinen työtapaturmastiheys oli 9.7 (9.3) ja korvausten loppusumma 2 770 919 (2 147 822) mk. Korvauksia maksettiin kertomusvuonna keskim. 974,65 mk yhtä tapaturmaa kohden.

*Työtapa-
turmat*

Kertomusvuoden alussa voimaan astunut laki ja asetus työsuojelun valvonnasta muuttavat sopimukseen perustuneen työturvallisuustoiminnan *lakisääteiseksi työsuojelutoiminnaksi*. Lain mukaan saavat kuitenkin Kunnallinen sopimusvaltuuskunta ja koko maan käsittävät kunnallisen alan henkilökuntajärjestöt sopia tästä työnantajan ja työntekijöiden välisestä yhteistoiminnasta toisinkin kuin mitä laissa on sanottu. Tämä kunnallisen alan valtakunnallinen työsuojelusopimus allekirjoitettiin kertomusvuoden lokakuun 30 päivänä ja siinä siirrettiin eräitä kysymyksiä paikallisella tasolla ratkaistaviksi.

*Lain-
säädäntö*

Paikallisten neuvottelujen jälkeen kaupunginhallitus hyväksyi (9.12.3802 §) noudatettaviksi uudet työsuojelutoiminnan toimintaohjeet. Vasta tämän jälkeen voitiin käynnistää uuden työsuojeluorganisaation vaalit. Uuteen työsuojeluorganisaatioon kuuluu kaupungin työsuojelutoimikunta, 22 virastojen ja laitosten työsuojelutoimikuntaa, työsuojeluelimiä työsuojelutoimikuntien laatiman suunnitelman mukaan sekä kutakin työsuojelutoimikuntaa kohti työsuojelupäälliköt, esimieskunnan ja muun henkilökunnan työsuojeluvaltuutetut sekä tarpeellinen määrä ns. lisäjäseniä työnantajan, esimieskunnan ja muun henkilökunnan lakisääteisten edustusosastojen toteuttamiseksi. Kertomusvuonna aloitetut vaalit jatkuivat seuraavalle vuodelle.

*Työsuojelu-
organisaatio*

Koulutustoiminta

Kertomusvuonna koulutustoiminta suuntautui aikaisempien vuosien tapaan virastoille ja laitoksille järjestettäviin kursseihin ja seminaareihin. Varsinaisina uusina kursseina järjestettiin kaksi konekirjoituskurssia, kaksi projektikurssia sekä työterveydenhuollon peruskurssi, mutta muutoin kurssi-toiminta noudatteli entisiä linjoja.

*Kurssit ja
seminaarit*

Seminaaritoiminta oli kertomusvuonna varsin vilkasta. Merkittävä muutos oli aikaisempien vuosien osastopäällikköseminaarin ja toimistopäällikköseminaarin yhdistäminen yhdeksi keski- ja ylintä johtoa palvelevaksi *johdon seminaariksi*. Uusina seminaareina järjestettiin hanke- ja esisuunnitteluseminaari talonrakennushankkeita käsittelemään joutuville henkilöille, kokous- ja neuvottelutaidon seminaari, kaksi koulutusasiamiesten seminaaria, palvelussuhdeasiainseminaari välilliselle työnjohdolle sekä kaksi toiminta- ja taloussuunnitteluseminaaria hallintokuntien PT-suunnitelman 1976–1985 vastuuhenkilöille.

Kertomusvuonna (ja ed. v.) järjestettiin koulustilaisuuksia seuraavasti: